

INADECVAREA ACTUALULUI SISTEM GLOBAL EDUCAȚIONAL INADEQUACY OF THE CURRENT SYSTEM GLOBAL EDUCATION

George NICULESCU

Profesor univ. dr. Universitatea „Constantin Brâncuși” din Targu-Jiu
gniculesco@yahoo.com ”

ABSTRACT: *DUE TO FASTER TECHNOLOGICAL INNOVATIONS AND GLOBALIZATION THE ROLE OF UNIVERSITIES IS GROWING AND REQUIRES PERTINENT SOLUTIONS.*

THE UNIVERSITY IN THE PRESENT CONTEXT FACES THE NEW CHALLENGES THAT REQUIRE A REDEFINITION OF ITS SOCIAL AND ECONOMIC ROLE, ITS STATUS AND STRUCTURES, ITS OWN VALUES AND EVEN ITS RELATIONS WITH DIFFERENT POWERS. IT IS OBVIOUS THAT TRADITIONAL ACADEMIC VALUES ARE ERODED BY GLOBALIZATION.

THE IDEA IS A MAJOR CHANGE IN THE EDUCATIONAL SYSTEM.

INTERNATIONAL HIGHER EDUCATION IS LARGELY INFLUENCED BY GLOBAL PHENOMENA.

KEY WORDS: *HIGHER EDUCATION, GLOBALIZATION, DISRUPTIVE INNOVATION, UNIVERSITY, TECHNOLOGICAL INNOVATIONS.*

Introducere

Datorită inovațiilor tehnologice care apar într-un ritm mai rapid și globalizării care face lumea tot mai extinsă, rolul universităților capătă noi dimensiuni și cere soluții pertinente.

Universitatea în contextul în care se află în prezent face față noilor provocări care îi impun o redefinire a rolului său social și economic, a statutului și structurilor sale, a propriilor valori și chiar a raporturilor cu diferite puteri. Este evident că valorile academice tradiționale sunt erodate de globalizare.

Învățământului superior internațional este influențat major de fenomene globale.

Un efect evident al globalizării este tendința de internaționalizare a educației transpuse în mobilitatea subiecților - elevi, studenți, doctoranzi, profesori.

Globalizarea în general și globalizarea învățământului în particular sunt susținute și de organizațiile internaționale, cum ar fi OECD (Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică), CEDEFOP (Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale), UNESCO (Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Organizația Culturală), BM (Banca Mondială) etc.

Organizațiile internaționale promovează politicile educaționale transnaționale, prin preocupări privind dimensiunea internațională /globală a educației.

În sfera învățământului, Banca Mondială sprijină descentralizarea decizională și financiară în sistemele educaționale, oferind împrumuturi, dar are în vedere și protejarea grupurilor dezavantajate, a migrației tinerilor. Controlul parental și comunitar asupra calității

educației reprezintă factori cheie ai descentralizării, precum și creșterea responsabilității factorilor educaționali. Prioritățile educaționale se stabilesc în relație cu rezultatele analizei economice, sociale, cu standardele propuse și cu performanțele educaționale stabilite în urma evaluării. Creșterea schimburilor educaționale, internaționalizarea curriculumului, schimbările care au avut loc sub impactul crescut al tehnologiilor informaționale și comunicaționale sunt evidente în lumea contemporană, care sunt date ca argumente pentru a susține afirmația că fenomenul globalizării este o realitate.

Cu un deceniu în urmă (2002) UNESCO a identificat Open Educational Resources (OER) ca fiind esențiale pentru educația postsecundară și pentru educația/formarea continuă (lifelong learning), mai ales în țările mai puțin dezvoltate.

Tot în aceeași perioadă mișcarea startată de MIT (Massachusetts Institute of Technology) și anume cea de OpenCourseWare (OCW) face un pas important în asigurarea accesului (prin publicare pe site) liber tuturor celor care sunt conectați la internet, la cursurile și materialele de învățare de calitate înaltă. Practic, de mai bine de un deceniu, această informație valoroasă există liber, gratuit pe internet. Doar ”cărțile/cursurile dintr-o bibliotecă a unei universități (accesate direct fizic sau online peste internet)” nu înseamnă educație. Educația înseamnă mult mai mult. În plus, educația corespunzătoare unei societăți / economii a cunoașterii e diferită (sau, mai bine, ar trebui să fie), e altfel decât educația corespunzătoare unei societăți industriale. Din păcate, chiar dacă tehnologic suntem în societatea cunoașterii (a informației, etc.), educațional suntem încă în societatea industrială. Și de aici, nevoia de schimbare de paradigmă educațională.

În ultimii ani mișcarea OCW, care s-a dezvoltat inovativ, iterativ-interactiv, în ceea ce, de câțiva ani se denumește generic platformă MOOC (*Massive Open Online Course*), face pași importanți în direcția acestei schimbări de paradigmă. Exemple semnificative de asemenea platforme sunt edX, Coursera, sau Udacity.

Fenomenul global OCW (și/sau MOOC) a făcut posibil ceea ce președintele MIT, Charles M. Vest, numește emergența ”Global Meta-University”: ”un cadru transcendent, accesibil, înlesnitor, dinamic, construit în comun, de materiale educaționale puse liber (gratuit) la dispoziție pe platforme de tip OCW, peste care o bună parte din educația la nivel global poate fi construită și dezvoltată”.

Factorii globalizării educației

Dacă noilor tehnologii educaționale li se integrează armonios și ultimele cercetări în domeniile neuropsihologiei, psihologiei cognitive, sociologiei cogniției și motivației, etc., se poate obține un salt în pedagogie și în învățare, deschizându-se astfel calea spre o nouă paradigmă educațională.

Tehnologiile informaționale și de comunicare (e-mail, internet, videoconferințe) au creat alternativa e-learning-ului. Tehnologia informațională creează posibilitatea ca învățământul superior să fie independent de contextul spațial-temporar.

Modelele de învățământ la distanță câștigă teren, în special în rândul studenților netraditionali și neconformiști, precum și în rândul celor care fac studii concomitente și în paralel cu activitatea profesională¹.

Ideea de schimbare majoră a sistemului educațional, inadecvat realității actuale, vine chiar din țara care dispune de unul dintre cele mai bune și invidiate sisteme de învățământ. Noul secretar al educației din SUA, Betsy DeVos a fost aleasă de Donald Trump pentru a conduce schimbarea educației americane.

¹ Andrei Marga, *Criza și după criză*, Editura Eikon, Cluj, 2010

Ideea fundamentală a abordării educației de către Betsy DeVos este că pentru dezvoltarea societății „capitalul uman” este esențial. Este vorba de ambele ipostaze ale acestuia: cei care învață și personalul didactic. Pentru a-l valorifica, Betsy DeVos propune schimbarea drastică a cursului educației actuale din SUA. În evaluarea sa, educația a devenit „un sistem închis, o industrie închisă și o piață închisă – o chestiune „rezervată”, chiar de „monopol”, care aduce stagnarea, nu progres. Reforma Trump-DeVos preconizează renunțarea la actualul sistem cantitativist de evaluare, care a dus în impas sistemele de educație din diferite țări.

Betsy DeVos s-a exprimat pentru descentralizarea completă și „controlul local al educației, în contextul promovării competiției educaționale, de a ridica ștacheta ambițiilor educaționale ale fiecărei școli. Ea se susține și promovează școlile pentru profit.

Noul secretar american al educației aduce în atenție „colegiile comunităților”, care devin principalul cadru de promovare a pregătirii vocaționale și tehnice, pentru a reduce șomajul și a asigura creșterea economică. Aceste colegii trebuie să fie „agile, inclusive și antreprenoriale”.

Betsy DeVos este cunoscută ca adeptă a „școlilor charter și al „voucherelor educaționale. Primele ar înlocui pe scara cea mai mare posibilă „școlile publice (*public schools*)”, iar cel de-al doilea termen ar schimba finanțarea unităților de învățământ, făcând-o dependentă de atragerea de tineri. Atât Donald Trump cât și Betsy DeVos atrag atenția asupra nevoii ca tinerii să fie „ajutați” cu „împrumuturi financiare în tentativa lor de a învăța și prevăd un fel de scutiri de taxe pentru cei care finanțează burse.

Avem nevoie de o schimbare radicală a culturii învățării, de un proces de transformare a instituțiilor de educație. Nu este vorba de o reparare a vechilor sisteme. „Avem nevoie de o nouă gândire, inclusiv în școlile noastre. Avem nevoie de curajul viziunii!”²

Educația încearcă să explice că baza sa este instabilă și schimbătoare. Globalizarea economică și revoluția informațională au schimbat radical natura procesului de predare-învățare, fapt care a promovat dezinstituționalizarea sa. Diversificarea și fragmentarea, specifice societăților globale, conduc la scăderea și chiar la anularea idealurilor educaționale naționale, care se vor limita la satisfacerea cerințelor socio-economice în condițiile concurenței globale. Rețelele virtuale de învățare, în concurență neloială cu educația tradițională, ar putea duce la transformarea radicală a școlii, reducându-și activitatea la certificarea competențelor individuale ale tinerilor.

Educația va urmări în mod direct transformările și noile exigențe pentru a putea sprijini schimbările ulterioare și pregătirea profesională.

Migrația internațională, ca unul dintre cele mai vizibile procese ale globalizării, are influențe și intenții deosebite, uneori dramatic, atât în țările de origine, cât și în țările gazdă, în special în domeniul educației. Prin educație, aceste asperități ar trebui să fie atenuate, oamenii vor trebui să învețe să devină cetățeni ai țării adoptive, dar și ai planetei în noile condiții ale globalizării, fără a-și pierde rădăcinile.

În cadrul reacției globale, educația devine cea mai responsabilă în formarea oamenilor.

Educația trebuie să transmită în mod eficient și în mare măsură acea cantitate de cunoștințe și informații adaptate noii civilizații a globalizării.

Înțelegerea problemelor particulare care vor fi rezolvate de educație într-o societate globală pornește de la statutul său de educație nouă. În acest sens, pilonii principali ai învățământului sunt: să învețe să cunoască, să învețe să facă, să învețe regulile de trai împreună și să învețe să fie, să primească noi conținuturi formative și să impună strategii de evaluare a predării-învățării-formării. Educația într-o societate globală este și trebuie să fie subordonată

² Margret Rasfeld, Peter Spiegel, *EduAction. Wir machen Schule*, Murrmann, Hamburg, 2012, p.8.

necesității valorificării potențialului uman în întregime, urmărind dezvoltarea calităților intelectuale și psihofizice, simțul și comportamentul estetic și moral, capacitatea de a comunica în limba maternă și în alte limbi internaționale.

Tendențe în învățământul superior global

Consiliul britanic³ a lansat un raport care ilustrează 10 tendințe în învățământul superior global, care au impact asupra viitorului internaționalizării:

1. Schimbarea demografiei globale

În întreaga lume, pe măsură ce speranța de viață crește, rata fertilității scade, iar combinația acestor doi factori duce la o scădere a populației tinere (cu vârste între 15-24 de ani). Consiliul Britanic susține că Africa este singura regiune în care populația de tineri va continua să crească până în 2025. "În timp ce demografia este doar un mic determinant al mobilității și înscrierii în învățământul superior, astfel de tendințe stricte sunt dovezi incontestabile ale oportunităților de angajare cu studenții și tinerii în Africa."

2. Extinderea educației pentru toți

Educația din întreaga lume continuă să dezvolte și să extindă accesul la învățământ. În timp ce accesul la învățământul primar continuă să crească, există încă probleme cu rate de finalizare, diferențe de gen și de clasă. Obiectivele de Dezvoltare Durabilă ale Națiunilor Unite, adoptate în 2015, susțin cu fermitate extinderea accesului la educație până în 2030, după cum se explică în 4 din cele 17 obiective globale.

3. Strategii naționale de internaționalizare

Guvernele naționale au tendința de a elabora strategii care să includă sau să se concentreze asupra internaționalizării învățământului superior. De multe ori, raționamentele pentru aceste strategii de internaționalizare la nivel de țară includ prosperitatea națională, legături cu comerțul și creșterea economică, precum și recrutarea de migrație calificată pentru lipsa forței de muncă. În timp ce strategiile iau forma diferită în funcție de contextul național, un aspect comun este scopul unui obiectiv internațional de recrutare a studenților.

4. Distribuția finanțării naționale

Finanțarea națională pentru învățământul superior continuă să se schimbe pe măsură ce sectoarele interne concurează pentru bani și politica joacă un rol în investirea fondurilor guvernamentale. Reducerea finanțării pentru învățământul superior poate avea impact asupra schemelor de burse la nivel național pentru mobilitatea în învățământul superior.

5. Cooperarea multisectorială

În ceea ce privește provocările angajatorilor în angajarea absolvenților de învățământ superior cu abilități de pregătire profesională, se impune o mai mare cooperare între industrie și învățământul superior. Prin inițiative și parteneriate, se dezvoltă colaborări creative. Aceste tipuri de cooperare se formează, de asemenea, în domeniul învățământului superior internațional, de exemplu în stagii virtuale internaționale.

6. Tehnologii educaționale

³ Raportul British Council din iunie 2015

Există două moduri principale în care acest raport se concentrează asupra importanței tehnologiei educaționale; prima învățare on-line și, în al doilea rând, impactul asupra predării, învățării și administrării. Pe măsură ce tehnologia continuă să integreze și să schimbe lumea în care trăim și operează, învățământul superior trebuie să se schimbe și cu timpul să integreze tehnologia educațională care facilitează învățământul superior internațional. Acest lucru, totuși, poate fi o sarcină descurajantă, cu multitudinea și diversitatea tehnologiilor educaționale disponibile. În fiecare an, consorțiul New Media și EDUCAUSE lansează raportul Horizon care se axează pe viitorul tehnologiei în învățământul superior, care este un punct de plecare frumos.

7. Cererea de abilități specifice

Cu viitorul automatizării, se așteaptă ca locul de muncă să sufere o transformare dramatică, aducând cu ea nevoia de abilități specifice la locul de muncă. Instituțiile de învățământ superior vor trebui să facă față acestor schimbări pentru a se asigura că absolvenții dobândesc abilități adecvate și transferabile la locul de muncă.

8. Brand și valoare

Atunci când caută o instituție de studiu în străinătate, elevii iau în considerare mai multe aspecte: marca, rangul și reputația unei instituții. Raportul British Council susține că calitatea și valoarea (inclusiv costurile, perspectivele de carieră și experiențele dobândite de studenților) ale unei instituții au devenit din ce în ce mai importante în procesul de alegere a studenților.

9. Impactul limbii engleze

Mulți consideră limba engleză ca lingua franca. Limba engleza, ca mijloc de instruire, este un mod predominant de a oferi învățământ superior internațional, deoarece continuă să atragă studenți internaționali. De exemplu, programele de studii în limba engleză continuă să se dezvolte în țări precum Finlanda și Olanda. Cu acest mediu multilingv provine provocări și responsabilități. În același timp, proeminența continuă a limbii engleze este incertă. Viitorul va aduce cu el o nouă lingua francă sau va continua engleza să joace un rol important în învățământul superior internațional?

10. Concentrați-vă pe experiența studenților

Studenții internaționali caută experiențe de înaltă calitate, de la sentimentul bun venit în campus la servicii de carieră accesibile și valoroase pentru studenții. Instituțiile de învățământ superior vor continua să se concentreze pe crearea și cultivarea unor experiențe de calitate ale studenților, în scopul păstrării studenților internaționali.

Viitorul învățământului superior internațional va continua să fie înfăptuit și schimbat de fenomene globale. Totul de la demografice la economia globală la lingua franca la geopolitică. Cu evoluție, vine oportunități și provocări. Urmărirea tendințelor de învățământ superior la nivel mondial vă permite să faceți un pas înainte și să planificați în consecință.

Platformele tehnologice pot furniza conținut educațional într-un mod mult mai interesant pentru participanți decât cele obișnuitele prelegeri care constituie dieta de bază a curriculum-ului universitar.

Autorii Christensen și Eyring⁴ prezic că întreruperea educației americane nu este un eveniment care se așteaptă să se întâmple în viitorul apropiat sau îndepărtat, dar se desfășoară de câțiva ani.

Modelul tradițional de învățământ superior dezvoltă inovații de susținere. Nu există stimulente pentru a se schimba, ci doar pentru a crește la scară mai mare (mai multe centre, facilități mai mari, mai multe locuințe, mai multe specializări și mai multe departamente). Abordarea "mai mare este mai bună" sporește costul învățământului superior. Costul educației este atât de ridicat încât studenții încep să se întrebe dacă merită să mai urmeze vreo facultate.

Inovațiile, cum ar fi platformele de învățare online și modelele mixte, nu numai că deschid ușile pentru cei care nu reușesc să acceseze instituțiile tradiționale de învățământ superior, dar noile universități MOOC devin din ce în ce mai atrăgătoare pentru studenții obișnuiți. Iată motivele:

- Comoditate,
- Accesibilitate,
- Abilitatea de a personaliza în mod unic experiența de învățare,
- Abilitatea de a adapta instruirea pe baza stilurilor individuale de învățare,
- Abilitatea de a se conecta la nivel global.

Adoptarea unor platforme de învățare on-line și mixte, care reduc barierele financiare și sociale din calea accesului la educație. Instituțiile de învățământ trebuie să se întoarcă la acel moment în care învățarea a fost pentru toată lumea, iar oamenii au mers la facultate nu numai pentru a se dezvolta profesional, ci și pentru a dezvolta valori centrate pe comunitate. Acestea trebuie să fie inovatoare pentru a pregăti studenții cu abilitățile interdisciplinare necesare pentru a naviga și a găsi soluții la problemele într-o lume în continuă schimbare.

Până în 2020, patru țări - China, India, SUA și Brazilia (în schimbul Rusiei) - sunt prognozate să reprezinte mai mult de jumătate din numărul celor înscriși în învățământul terțiar. În plus, Indonezia, Turcia și Nigeria vor deveni jucători din ce în ce mai importanți în sectorul educației terțiar la nivel mondial, în timp ce cota de piață globală a Rusiei, Iranului și Coreei de Sud va scădea. Prognozele studenților care învață în străinătate sunt o funcție a previziunilor ratelor de mobilitate la ieșire. În termeni absoluți, China (585.000), India (296.000) și Coreea de Sud (134.000) sunt încă prognozate a fi cele mai mari țări de origine pentru studenții internaționali în 2020.

Până în 2020, utilizând datele consistente ale UIS, studenții internaționali vor continua să se orienteze către SUA, Marea Britanie, Australia, Canada, Germania, Franța și Japonia. Având în vedere limitele de date menționate mai sus, această previziune subestimează echilibrul de transfer al mobilității studenților către Asia extinsă (de exemplu, China, Malaezia, Singapore, India și Coreea de Sud). În ceea ce privește creșterea numărului total de studenți terțiar în 2020, Australia este prognozată să conducă cu o creștere de peste 50.000 de studenți internaționali din

⁴ Clayton M. Christensen and Henry J. Eyring *The Innovative University: Changing the DNA of Higher Education from the Inside Out* San Francisco, 2011

țările selectate, urmată de Marea Britanie, SUA și Canada. Cu toate acestea, având în vedere investițiile sporite în învățământul superior și capacitatea excesivă în țările cu demografie mai puțin favorabilă, este posibil ca țări cum ar fi China, Singapore, Malaezia și unele state din Golf să devină destinațiile de studiu cu cea mai mare creștere. Este greu de estimat măsura în care aceste țări vor înlocui studenții internaționali cu destinații tradiționale, cum ar fi SUA, Marea Britanie, Australia și Canada. În acest scenariu, previziunile din acest raport - care utilizează datele UIS - sunt potențial exagerat de optimiste pentru fluxurile de studenți care intră pe piețele tradiționale.

Avantajul real al universităților tradiționale, este capacitatea lor de a îmbina experiențele de învățare on-line și față-în-față. Instrucțiunea hibridă s-a dovedit a fi mai eficient model de educație. Universitățile tradiționale pot oferi cele mai bune învățări on-line, la prețuri scăzute, convenabile, combinate cu instrucțiuni periodice bazate pe clasă. În plus, învățarea față-în-față la universitatea tradițională depășește sala de curs; include învățarea informală importantă, când studenții interacționează între ei în activitățile sociale și cu profesorii în domeniul cercetării științifice. Universitățile tradiționale au un avantaj calitativ în varietatea ofertelor lor.

Spre un nou model de universitate

Noua educație este un concept important care rezultă din educația interculturală și care constă în educația pentru pace, educația pentru democrație, educația pentru mass-media și informația globală, educația ecologică, educația pentru o societate globală presupunând în realitate un ansamblu coerent și armonizat al acestei "noi educații", cu un mare impact asupra formarea dimensiunii internaționale a omului, în general, și în special a tinerilor, mai exact a unei disponibilități reale de a înțelege și sprijini vecinul, indiferent de spațiul geografic, etnic, religios, economic, politic de unde vin și instruiți și unde locuiesc.

Noul model de universitate își proune să pună cu adevărat în valoare educatorul/profesorul de vocație, care are de o manieră implicită, genuină, acea cunoaștere tacită, necesară în a face studentul performant în învățare, precum și acea modalitate intelectual-moral-spirituală de a fi, care motivează, orientează și mentorează studentul în a-și descoperi și fructifica propria cale de învățare. În plus, educatorul de vocație-mentor va fi secondat de un cercetator-acțiune (action researcher) care are rolul de a observa și explicita cunoașterea tacită a educatorului în consens și congruență cu noile tehnologii educaționale (specifice conceptului de web 2.0 și web 3.0), în vederea realizării sintetizării și integrării conținuturilor educaționale cu aceste noi tehnologii, precum și integrarea componentei complementare de generare de proiecte pragmatice care să permită startarea de noi întreprinderi economice și sociale. Totodată, se păstrează și potențează și relația umană profundă "educator – student", formatoare nu doar de profesioniști, ci și de caractere integre. Practic procesul de concepere, design și realizare a cursurilor deschise se va face printr-o abordare de tip "action-research", prin care binomul de forță "educator-de-vocație și cercetător-acțiune" se va focaliza pe student, astfel încât acesta să devină un profesionist integru, capabil să devină antreprenor de succes și care să-și asume atitudinea și comportamentul de "long-life action-learning".

În ultimii ani mișcarea OCW, care s-a dezvoltat inovativ, iterativ-interactiv, în ceea ce, de câțiva ani se denumește generic platformă MOOC (*Massive Open Online Course*), face pași importanți în direcția acestei schimbări de paradigmă. Exemple semnificative de asemenea platforme sunt edX, Coursera, sau Udacity.

În fine, dar nu în ultimul rând, noul model de universitate își asumă și principiul de dezvoltare sustenabilă, potrivit căruia, pentru a se realiza o dezvoltare mai rapidă, mai eficientă și mai eficientă, dar și mai ușoară (cu mai puține costuri), e necesar să se creeze mai întâi (cu un pas sau doi înainte, cel puțin concomitent) o specializare inteligentă a educației postsecundare (universitare și înalt vocațională) și apoi o specializare inteligentă a economiei.

Bibliografie

1. Altbach G. Philip, *Center for International Higher Education*, Boston College, 2013
2. Christensen Clayton M., Eyring J. Henry *The Innovative University: Changing the DNA of Higher Education from the Inside Out* San Francisco, 2011
3. Marga Andrei, *Die kulturelle Wende. Philosophische Konsequenzen der Transformation*, Presa Universitară Clujeană, 2004
4. Marga Andrei, *Criza și după criză*, Editura Eikon, Cluj, 2010, (a doua ediție).
5. Rasfeld Margret, Spiegel Peter, *EduAction. Wir machen Schule*, Murrmann, Hamburg, 2012
6. Tomlinson, John, *Globalizare și cultura*, Editura Amarcord, Timisoara, 2002;
7. Trout, Jack, *Diferentiaza-te sau mori: cum să supraviețuiești în epoca actuală a concurenței*, Editura Brandbuilders, 2006;
8. Ulrich, Beck, *Ce este globalizarea? Erori ale globalismului - răspunsuri la globalizare*, Editura Trei, București, 2001;
9. Vlasceanu, Lazar, *Sociologie și modernitate. Tranzitii spre modernitatea reflexivă*, Editura Polirom, Iasi, 2007